

नौकुण्ड गाउँपालिकाको गाउँसभामा प्रस्तुत
आ.व. २०७६/७७ को
नीति तथा कार्यक्रम

नौकुण्ड गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
सरमथली, रसुवा
३ नं प्रदेश, नेपाल
१४ आषाढ, २०७६

“नौकुण्ड विकासको आधार - कृषि, पर्यटन, पूर्वाधार”

गाउँ सभाका आदरणीय सम्पूर्ण सदस्य ज्यूहरु,

जनताको संघर्षपूर्ण बलिदानको परिणामस्वरूप प्राप्त नेपालको संविधान, २०७२ कार्यान्वयन गर्ने क्रममा जनप्रतिनिधिहरुले स्थानीय तहमा काम गर्न लागेको आज दुई वर्ष पुरा भई तेस्रो वर्ष प्रवेश गरेको छ। मुलुकमा संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापनाका निम्ती आफ्नो अमूल्य जीवन समर्पण गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात सहिदहरु प्रति यस गाउँपालिकाको तर्फबाट भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दै घाईतेहरु प्रति उच्च सम्मान गर्दछु।

यस दुई वर्षको विचमा नौकुण्ड गाउँपालिकाको समग्र विकासका लागि सहयोग गर्नुहुने आम जनसमुदाय, विभिन्न संघ संस्था, जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, शिक्षक, बुद्धिजीवी, व्यापारी, सुरक्षाकर्मी, पत्रकार, तथा समन्वयात्मक सहकार्य र स्वच्छ लोकतान्त्रिक अभ्यास गर्ने सम्पूर्ण राजनैतिक दलप्रति हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्न चाहन्छु।

सार्वभौम नेपाली जनताले निर्माण गरेको नेपालको संविधानले संघियता, समृद्धि समाजको आधारशिला निर्माण गर्नमा योगदान गर्नेछ। गाउँपालिका भित्र सञ्चालन गरिने आयोजनाहरु दिगो विकासको लक्ष्य हासिल गर्नको लागि केन्द्रीत हुनेछन्। आयोजना सञ्चालन गर्दा वातावरण संरक्षणको लागि ध्यान दिईनेछ। हरेक आयोजनाहरु सञ्चालन गर्दा महिला मैत्री, बाल मैत्री, जेष्ठ नागरिक मैत्री तथा अपांड मैत्री बनाउन जोड दिइनेछ। नौकुण्ड गाउँपालिकामा हुँदै गरेको गाउँसभाको यो ऐतिहासिक अवसरमा यस गाउँपालिकालाई सवल, समृद्ध गाउँपालिका निर्माणका निम्ती प्रतिबद्धता र संकल्प सहित यो नीती तथा कार्यक्रम ल्याईएको व्यहोरा अनुरोध गर्दछु।

आदरणीय उपस्थित सभाका सदस्यहरु

नौकुण्डवासी जनतालाई सुशासनको प्रत्याभुति गर्दै घर आगनमै सेवा पुर्याउन सके मात्र लोकतान्त्रीक गणतन्त्रले सार्थकता पाउने मान्यतामा उभिएर यस गाउँपालिका अधिकार सम्पन्न स्थानीय सरकारको रूपमा दृढता सहित उभिने छ। समावेशी प्रतिनिधित्व, विकास निर्माण एवं साधन स्रोतमा जनताको स्वाभित्वले मात्रै लोकतन्त्र अगाडी बढ्ने छ।

स्थानीय तहमा महिला, जनजाती, दलित, अपाङ्ग, आदिवासी, अल्पसंख्यक पीछडिएको क्षेत्र र वर्गको समावेशी प्रतिनिधित्व सुरक्षित गर्न र निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरुको माध्यम बाट जनसहभागिता मुलक विकासलाई नयाँ गति दिन यस गाउँपालिका सक्षम रहने छ।

नेपालको संविधानले निर्दिष्ट गरेका अधिकारहरुको व्यापक र प्रतिफलयुक्त अभ्यास गर्दै स्थानीय तहको सरकारलाई शसक्त र सवल रूपमा विकास गराउनुपर्दछ भन्ने माग समेत गर्दै आफुलाई सोही बाटोमा अगाडी बढ्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछु।

जनप्रतिनिधिको दुई वर्षको अवधिमा जनताका माग आवश्यकतालाई सम्मान गर्दै स्थायी सरकारको रूपमा कार्य गरि अनवरत रूपमा सेवा प्रदान गर्नुभएका कर्मचारी वर्गप्रति सम्मान गर्दै उहाँहरुको

मनोबललाई उच्च राखि अझ प्रभावकारी ढंगबाट सेवा प्रदान गर्न उत्प्रेरित हुन अपिल गर्दछु साथै सामुदायिक विद्यालयमा गुणस्तरीय शिक्षा प्रदान गर्नको लागि निरन्तर खटिराख्नु भएका शिक्षक, व्यवस्थापन समितिहरूलाई उच्च मनोबलका साथ रुपान्तरण र परिवर्तनका लागि अनुरोध गर्दछु साथै सम्पूर्ण विद्यार्थी भाईबहिनीहरूलाई मेहनतका साथ अध्ययन गर्न अपिल गर्दै उक्त पक्षहरूसँग समन्वय, सहकार्य गर्दै अगाडी बढिरहेको र बढिरहने प्रतिज्ञा समेत जाहेर गर्दछु ।

सभाका सदस्य ज्यूहरु,

अब म विषयगत रूपमा यस गाउँपालिकाले अवलम्बन गर्ने नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न चाहन्छु । गाउँपालिकाको श्रोत, अनुमान, प्राप्ति, परिचालन र उपभोक्ता नागरिक सहभागिताको प्रवर्धन गर्दै बजेटको प्रभावकारी प्रतिफलमुलक र पारदर्शी रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ । योजना कार्यान्वयनमा चूस्तता कायम गर्न प्रविधिको अधिकतम प्रयोगमा जोड दिईनेछ ।

प्रगतिशिल कर प्रणाली अवलम्बन गर्दै यसै वर्षदेखि सम्पत्ति कर लागु गरिनेछ । कर अभिलेख प्रणालीलाई सुचना प्रविधिमा आधारित बनाउदै लगिनेछ ।

आर्थिक विकास :

कृषि क्षेत्रको विकासका लागि वैज्ञानिक र व्यवसायिक खेति प्रणाली अवलम्बन गरिनेछ । पकेट क्षेत्र निर्धारण गरि कृषिमा विविधिकरण गरिनेछ । खुमलचार धान, आलु, लसुन, प्याज, अदुवा, कफि, खुर्सानी, स्थानीय जातका फलफुल, किवि, स्याउ, मसलावाली तथा नगदेवालीलाई प्रवर्धन र विकास गरिनेछ । उत्पादनमा आधारीत अनुदानलाई प्रभावकारी ढंगले अगाडी बडाइने छ । प्रत्येक वडामा माटो परिक्षण गर्न शिविर सञ्चालन गरिनेछ र माटोको उपचार गरि उत्पादनलाई बृद्धि गरिनेछ । सहकारी खेति, महिलाहरूद्वारा सञ्चालित सहकारी एंव उत्पादनमुलक सहकारीद्वारा सञ्चालित कार्यक्रमलाई प्राथमिकतामा राखि प्रोत्साहन गरिनेछ । घास खेतीलाई व्यवसायिकरण गरिनुका साथै घास सम्बन्धी नर्सरी स्थापना गरिनेछ । वार्षिक रूपमा उत्कृष्ट किसानलाई पुरष्कृत गरिनेछ । एक घर एक करेसावारी, एक गाउँ एक उत्पादन कार्यक्रमको शुरुवात गरिनेछ ।

अर्गानिक मौरिपालन व्यवसायका लागि कृषक समुह तथा पकेट क्षेत्र बनाई कार्यान्वयन गरिनेछ । व्यवसायिक पशुपालन, मासु उत्पादन, दुग्ध उत्पादन तथा पोल्ट्रि जन्य वस्तुको उत्पादनलाई प्रोत्साहन गरिनेछ । सामुहिक र सहकारी खेतिलाई जोड दिइनेछ । कृषि र पशुपालन क्षेत्रमा विमाको व्यवस्था गरिनेछ । प्राकृतिक श्रोतसाधनको पहिचान गरि त्यसको सहि व्यवस्थापन र संरक्षण पश्चात मात्र वैज्ञानिक ढङ्गबाट उपभोग गरिनेछ । जडिबुटि नर्सरी स्थापना गरि जडिबुटि खेतिलाई प्रवर्धन गरिनेछ । प्रविधि, मेसिन तथा औजारहरूलाई ५० देखि ८० प्रतिशत सम्म अनुदानमा किसानलाई उपलब्ध गराइनेछ ।

कृत्रीम गर्भधान केन्द्र सञ्चालन गरिनेछ । गरिवी न्युनिकरण र रोजगारीका लागि कृषि र पशु पालनलाई व्यवसायीकरण गरिनेछ ।

पर्यटन मार्फत आर्थिक विकासका लागि पर्यटकिय क्षेत्रहरुको पहिचान, संरक्षण र विकास गरिनेछ । जुरेढुङ्गा, विजुली ढुङ्गा, लारच्याङटार, सातधारे हिमाल, नौकुण्ड ताल, गोसाईकुण्ड पदमार्ग, लारच्याङ छोडाङ, नौकुण्ड स्मार्ट पार्क, गोसाईकुण्ड केवलकार, निर्कु-न्हेगाड गुफा, निर्कु भञ्याङ भ्यू टावर, लारच्याङटार होम स्टे लाई पर्यटकिय क्षेत्रको रुपमा विकास गर्नका लागि एकिकृत गुरुयोजना बनाई कार्यान्वयन गरिनेछ । वि.सं. २०७८ लाई नौकुण्ड भ्रमण वर्ष मनाईनेछ जसका लागि नौकुण्ड गाउँपालिका भित्रका पर्यटकीय, धार्मिक, ऐतिहासीक क्षेत्रको पूर्वाधार विकासमा जोड दिइनेछ ।

घरेलु तथा साना उद्योग विकासका लागि आवश्यक प्रोत्साहन गरिने र स्थानीय उत्पादनको उपभोग र प्रवर्द्धनमा जोड दिईनेछ । विभिन्न घरेलु तथा साना उद्योगहरुलाई संरक्षण र प्रवर्द्धन गरिनेछ । संघिय सरकार र प्रदेश सरकार संग साभेदारी गरि विभिन्न आर्थिक विकास संबन्धी कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।

सामाजिक विकास :

व्यवसायिक तथा प्राविधिक शिक्षालाई जोड दिई प्राविधिक शिक्षालय स्थापना गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ । गोसाईकुण्ड मा.वि.मा सञ्चालन गरिएको कृषि प्राविधिक शिक्षा कार्यक्रमलाई थप व्यवस्थित गरिनेछ । विज्ञान तथा प्रविधिको प्रवर्द्धन र अवलम्बनका लागि प्रविधिमुलक कार्यलाई प्रोत्साहन दिईनेछ ।

जीवनमा शिक्षाको औपचारिक सुरुवातको रुपमा रहने बाल विकास शिक्षालाई रोचक, ज्ञानवर्दक र ब्यवस्थित बनाईनेछ । बाल सहयोगी कार्यकतालाई तालिमको व्यवस्था गरिनेछ । आधारभुत र माध्यमिक शिक्षामा सबै बालबालिकाहरुको समतामुलक पहुच, गुणस्तर र सान्दर्भिकता तथा संस्थागत सक्षमता हुनेछ । सिकाई उपलब्धी कम प्रतिशत भएका विषयगत शिक्षकहरुलाई गणित, विज्ञान र अङ्ग्रेजी विषयको तालिम सञ्चालन गरिनेछ । शैक्षिक संस्थाहरुलाई गुणस्तर बनाउन अध्ययन अवलोकन भ्रमण गराई त्यहाँको असल अभ्यास अनुशरण गराईनेछ यस गाउँपालिका भित्रका सामुदायिक विद्यालयहरुमा एस.ई.ई. (SEE) परिक्षामा उत्कृष्ट हुने एक जना छात्र र एक जना छात्रा लाई पुरस्कृत गरिनेछ ।

गाउँपालिका पूर्ण साक्षर घोषणा भैसकेकाले त्यसको निरन्तरताका लागि पुनर्ताजकिय कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । स्काउट गतिविधि संचालनलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

गरिब ,विपन्न तथा आर्थिक अवस्था कमजोर भएका विद्यार्थीहरुलाई शैक्षिक सामग्रीको व्यवस्था तथा छात्रवृत्तिको लागि निश्चित कोष स्थापना गरि सञ्चालन गरिनेछ । गुणस्तरीय शिक्षाका लागि सामुदायिक विद्यालयहरुमा एस.ई.ई. परिक्षाफल गुणस्तरीय वृद्धिका लागि अतिरिक्त कक्षा संचालनका लागि विशेष ब्यवस्था गरिनेछ । विद्यार्थी संख्या कम भएका विद्यालयहरुमा नजिकको विद्यालयमा गाभ्ने र दरवन्दी मिलान गर्ने कार्यलाई अगाडी बढाईनेछ । सामुदायिक विद्यालयको

शैक्षिक गुणस्तरको सुधार गर्न विद्यालयका प्रधानाध्यापक र विषय शिक्षकहरु सगं कार्य सम्पादन करार गरि कार्यसम्पादनलाई प्रभावकारी बनाईनेछ ।

सामुदायिक सिकाई केन्द्रलाई सुदृढ एवं व्यवस्थित गराईनेछ । गाउँपालिकास्तरीय विभिन्न खेलकुद कार्यक्रम सञ्चालन गरि खेलकुद क्षेत्रको विकासका लागि विशेष प्रोत्साहन गरिनेछ । युवाहरुलाई विपद व्यवस्थापन, सामाजिक विकास, वातावरण संरक्षण लगाएतका क्षेत्रमा स्वयंम सेवकको भुमीकामा परिचालन गरिनेछ । वैदेशिक रोजगारबाट फर्कका युवाको सिप दक्षताको पूर्ण रुपमा उपयोग गरि स्वरोजगार तथा उद्यमशिल बन्न आवश्यक तालिम सञ्चालन गरिनेछ । प्रत्येक घरमा स्वच्छ खानेपानीको सुविधा उपलब्ध गराउन एक घर एक धारा, टोलटोलमा संरक्षित मुहान र पर्धेरा कार्यक्रम लागु गरिनेछ । प्रत्येक व्यक्तिलाई आधारभुत स्वास्थ्य सेवाको पहुँचबाट बञ्चित गरिने छैन । स्वास्थ्य संस्थाहरुलाई व्यपस्थित र प्रविधियुक्त बनाउदै लगिनेछ । विशेष परिस्थितिका लागि प्रत्येक स्वास्थ्य संस्थाहरुमा स्थानीय व्यक्तिहरु सहितको QRT(Quick Response Team) व्यवस्था गरिनेछ । स्वास्थ्य संस्थामा सु-व्यवस्थित ल्याव सञ्चालनमा निरन्तरता दिईनेछ । गर्भवती तथा सुत्केरी आमाको पोषण अवस्था सुधारका लागि घरमा भण्डा हातमा अण्डा वितरण कार्यक्रमको शुरुवात गरिनेछ । महिला संरक्षण कोषलाई निरन्तरता दिदै उक्त कोष परिचालन कार्यविधि बनाई कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । पूर्ण खोप सुनिश्चित गाउँपालिका कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ । संस्थागत सुत्केरी गराउन महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविका र स्वास्थ्य कमीको हात, सो कार्यक्रमका लागि नौकुण्ड गाउँपालिकाको साथ कार्यक्रमको यसै आ.व. देखि शुरुवात गरिनेछ । एक विद्यालय एक नर्स व्यवस्थापन कार्यक्रमको शुरुवात गरिनेछ । विशेषज्ञ चिकित्साक हरुको व्यवस्था गरी स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराईनेछ ।

लैङ्गीक समानता र सामाजिक समावेशिकरण प्रवर्द्धनका लागि वितरणकारी र पुनर्वितरणकारि न्यायको सिद्धान्त अवलम्बन गरिनेछ । लैङ्गीक हिंसा न्युनिकरणका लागि सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरिने, कानुनी सहायता उपलब्ध गराइने तथा कानुनको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि आवश्यक सहयोग गरिनेछ । गाउँपालिकाबाट सञ्चालन हुने हरेक किसिमका कार्यक्रमहरुमा समावेशीकरणको नीति अवलम्बन गरिनेछ । वस्ती स्तरमा गठन भएका टोल संरक्षण महिला मञ्चलाई सामाजिक विकृति विसङ्गतिलाई अन्त्य गर्न प्रभावकारी ढङ्गले परिचालन गरिनेछ । उपभोक्ता समिति गठन गर्दा अध्यक्ष, सचिव, कोषध्यक्ष मध्ये एक मुख्य पदमा महिलाको सहभागिता सुनिश्चित गरिनेछ । एकल महिलाहरुका लागि आत्म निर्भर बनाउन विभिन्न शिपमुलक तालिम सञ्चालन गरिनेछ, महिला आदिवासी/ जनजाति, दलित, अल्पसंख्यक, अतिरिक्त क्षमता भएका व्यक्ति हरुका लागि विभिन्न लक्षित कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ । जेष्ठ नागरिक स्वास्थ्य शिविर, जेष्ठ नागरिक सम्मान कार्यक्रम शुरुवात गरिनेछ ।

सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थाहरुबिच आपसी समन्वय र सहकार्यका आधारमा सेवा प्रवाहलाई जोड दिइनेछ । गैर सरकारी संस्था सञ्चालनमा एकिकृत कार्यक्रम र एक द्वार नीति अवलम्बन गरिनेछ । नौकुण्ड गाउँपालिका भित्र हुने विभिन्न भाषा, कला, संस्कृति, मठ, मन्दिर, गुम्बा संरक्षण प्रवर्द्धन र विकासका लागि विभिन्न कार्यक्रहरु सञ्चालन गरिनेछ । सरसफाई तथा फोहोर मैला व्यवस्थापनका लागि विभिन्न कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ । स्थानीय सरकारलाई प्रदत्त अधिकार

क्षेत्रको अधिनमा रही विषयगत क्षेत्रका ऐन कानूनहरु तर्जुमा गर्ने कार्यलाई प्राथमिकतासाथ निरन्तरता दिइनेछ । प्रत्येक वडामा वडा अध्यक्षको संयोजकत्वमा सामुदायिक मेलमिलाप सेवा केन्द्रको कार्यलाई प्रभावकारी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ । टोलटोलमा न्यायिक समिती भन्ने मूल नाराका साथ न्यायिक निरुपण कार्य जनस्तर सम्म पुऱ्याइनेछ । नागरिकले सरकारले गरेको योजनाहरु जनस्तरसम्म पुऱ्याएर सफल कार्यान्वयन गर्नका निमित्त टोलविकास-सुधार समिती गठन गरि सक्रिय गराइनेछ ।

पूर्वाधार विकास :

पूर्वाधार विकासका लागि प्राथमिकीकरण गरि विस्तृत सर्वे डिजाइनका आभारमा पूर्वाधारका कार्यहरु अगाडी बडाइनेछ ।

गाउँपालिका र वडास्तरीय योजना तर्जुमाका क्रममा तात्कालिन, अल्पकालीन र दीर्घकालिन योजनाहरु छनौट गरि ल्याइएको छ । बजार तथा व्यवसायलाई व्यवस्थित र नियमित गरिनेछ । गाउँपालिका अन्तर्गत हाटबजार सञ्चालन गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।

श्रमको सम्मानको वातावरण सुजना गरिनेछ । बालश्रमको पूर्णरूपमा अन्त्य गर्न पहल गरिनेछ । सम्मान जनक ज्यालादर निर्धारण गरि श्रमिक सुरक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । श्रमीकका लागि विभिन्न मेसिन औजारहरु वितरण गरिनेछ ।

कृषि, सिंचाई, गरिबी निवारण तथा पर्यटन प्रवर्धन सम्बन्धी पूर्वाधारको विकासमा साभेदारी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । सिंचाई कुलो, थोपा सिंचाई र प्लाष्टिक पोखरी निर्माण मार्फत सिंचाई कार्यलाई व्यवस्थित गरिनेछ । गाउँपालिकाको केन्द्रबाट सबै वडामा पुग्ने मोटरबाटोलाई व्यवस्थित र बाह्रै महिना सुचारु गरिनेछ । सडक, खानेपानी सिंचाई लगायतका योजनाहरुको नियमित मर्मत संभारको लागि मर्मत संभार कोष स्थापना गरिनेछ । पूर्वाधारका कार्य गर्दा स्थानीय स्रोत साधन र जनशक्ति लाई प्राथमिकता दिइनेछ । गाउँपालिकाभित्र बसपार्क स्थापना गर्न पहल गरिनेछ ।

विद्युत उत्पादनको सम्भाव्यता अध्ययन, प्रसारण लाईन व्यवस्थापन तथा वैकल्पिक उर्जा प्रवर्धन सम्बन्धी कार्यको थालनी गरिनेछ । गाउँपालिकाको मुख्य बजार क्षेत्रमा सौर्य उर्जा प्रणाली मार्फत सडक बत्तिको व्यवस्था गरिनेछ । उक्त कार्यक्रमलाई सबै वडाका बजार केन्द्रमा विस्तार गरिनेछ । राष्ट्रिय पुन निर्माण प्राधिकरणबाट निर्माण हुन लागेको एकिकृत नमुना वस्ती लाड्बु लाई आवश्यक सहयोग गरिनेछ । गाउँपालिकाको भवन निर्माण कार्यलाई यसै वर्ष पनि निरन्तरता दिइनेछ । जिरो देखि अम्वास भोर्ले हुदै सागाँचौर पारच्याड लारच्याड सडक खण्ड लाई कालोपत्रेका लागि आवश्यक पहल गरि उक्त सडकमार्ग लाई गाउँपालिका पहुँच मार्ग नामाकरण गरिनेछ । साँगाचौर - फलाखु - पुडखोला मोटरेवल पुल, फलाखुखोला - लाड्बु मोटरेवल पुलको निर्माण कार्य यसै आ.व देखि शुरुगरिनेछ । गाउँपालिकाको मुख्य प्रशासनिक भवन निर्माणका लागि आवश्यक पहल गर्नुका साथै कार्यालय भवन नभएका वडाहरुमा भवन निर्माण कार्य यसै आ.व वाट शुरुवात गरिनेछ ।

वन वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन :

क्लीन नौकुण्ड, ग्रिन नौकुण्ड भन्ने नाराका साथ हरियालि प्रवर्धन गर्ने तथा प्राकृतिक सुन्दरता कायम गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिईनेछ । विकास कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा दिगो विकास नीति अवलम्बन गरिनेछ । वातावरणमैत्री प्राचिन प्रविधिहरुको संरक्षण र हस्तान्तरणमा जोड दिइनेछ । वृक्षारोपण, तटबन्ध, नदी नियन्त्रण तथा जलवायु अनुकुलनका कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गरिनेछन् । विपद व्यवस्थापन कोष संचालन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ । जैविक विविधता र जलाधारको दियो व्यवस्थापन उपयोगमा स्थानीय समुदायको पहुच बृद्धि गरिनेछ । वन पैदावारमा आत्म निर्भरता हासिल गर्दै यसमा आधारित उद्यमशिलता र रोजगारी बृद्धि गर्ने निति लिइनेछ । गाउँपालिका भित्र बग्ने खोला, नदी, पोखरी, पानीका मुहानहरु लगायत प्राकृतिक श्रोतहरु अतिक्रमण, प्रदुषित हुन दिइने छैन । गाउँपालिका स्तरिय विपद् प्रतिकार्य योजना तयार गरि लागु गरिनेछ । चरिचरन व्यवस्थापन, डढेलो र प्रकोप नियन्त्रणका लागि वन संरक्षण सम्बन्धी कार्यहरु समन्वायत्मक ढङ्गबाट गरिनेछ ।

विपद् तथा प्रकोपबाट प्रभावितहरुलाई तत्काल उद्धारका लागि QRT(Quick Response Team) प्रत्येक वडामा गठन गरिनेछ । हाम्रो नौकुण्ड, सफा नौकुण्ड कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

फोहोरको उत्पादनलाई न्युनिकरण गर्ने र उत्पादित फोहोरलाई वर्गीकरण गरि पुन प्रयोगमा जोड दिईनेछ । व्यवस्थित डम्पिङ साईटको निर्माण गरि फोहोरबाट उर्जा उत्पादनको सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ । सार्वजनिक कार्यक्रमहरुमा प्लाष्टिक प्रयोगलाई न्यूनीकरण गर्दै लाने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । पेशा व्यवसायमा प्रयोगमा आउने प्लाष्टिकलाई न्यूनीकरण गरिनेछ । पूर्ण सरसफाई युक्त गाउँपालिका घोषणा गर्न आवश्यक रणनीति तय गरिनेछ ।

सुशासन तथा संस्थागत विकास :

सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा विद्युतिय प्रविधिको अवलम्बन गरि द्रुत सेवा र प्रभावकारी अभिलेख व्यवस्थापनमा ध्यान दिईनेछ । सेवामैत्री संरचना तथा सेवाग्राहीमैत्री व्यवहारमार्फत गुणस्तरीय सेवाप्रवाहलाई मुल मन्त्रका रूपमा अवलम्बन गरिनेछ । सम्पूर्ण कार्यहरु अनलाइन प्रणाली मार्फत सञ्चालन गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।

गाउँपालिकामा अत्याधुनिक पूर्वाधारसहितको सुचना केन्द्र निर्माण गरिनेछ । सामाजिक सुरक्षा भत्तालाई वैकिड प्रणाली मार्फत व्यवस्थित गरिनेछ ।

भ्रष्टचारजन्य क्रियाकलाप प्रति शुन्य सहनशिलताको अवधारणा मार्फत सुशासनको प्रत्याभुती प्रदान गरिनेछ । गाउँपालिका भित्रका सार्वजनिक निकायबाट सम्पादन हुने सेवा प्रवाह तथा काम कारवाहिको मूल्याडकन गरि दण्ड र पुरस्कारको व्यवस्था गरिनेछ । प्रत्येक चौमासीकमा गाउँपालिका स्तरीय र वडा स्तरीय सार्वजनिक सुनुवाई गरिनेछ । सामाजिक परिक्षण र अनुगमन

कार्यलाई प्रभावकारी बनाइनेछ । गाउँपालिका र वडा कार्यालय मार्फत प्रवाह हुने सेवालालाई छिटो, छरितो र प्रभावकारी बनाइनेछ ।

कालोबजारी नियन्त्रण तथा अत्यावश्यक वस्तु तथा सेवाको उपलब्धताका लागि स्थानीय सरोकारवाला सर्वपक्षिय प्रतिनिधि सम्मिलित समिति निर्माण गरि अनुगमन र नियमन गरिनेछ । व्यवसायीले मुल्यसुचि राख्नुपर्ने नीतिलाई कडाईका साथ लागु गरिनेछ ।

बालमैत्री स्थानीय शासनमा जोड दिनुका साथै सेवा प्रवाहका क्रममा फरक क्षमता भएका व्यक्तिहरूलाई विशेष सहूलियत र ग्राह्यता दिइनेछ ।

निर्वाचित जनप्रतिनिधी,सेवा प्रदायक कर्मचारीहरूका लागि क्षमता विकास सम्बन्धी विविध कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । जस अन्तर्गत जनप्रतिनिधी तथा कर्मचारीका लागि क्षमता अभिवृद्धि तालिम सञ्चालन गरिनेछ । प्रत्येक वडामा स्थापित मेलमिलाप केन्द्र लाई व्यवस्थापन गरिनेछ ।

विषयगत कार्यालयका कर्मचारीहरूका लागि सम्बन्धित क्षेत्रको दक्षता अभिवृद्धि हुने खालका क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ । गाउँपालिका भित्र रहेका सम्पूर्ण सरकारी कार्यालय/सामुदायिक विद्यालय हरूमा विद्युतीय हाजिरी जडान गरि संचालन गरिनेछ ।

महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूलाई प्रोत्साहन तथा क्षमताविकासका तालिम सञ्चालन गरिनेछ । रोजगारि मुलक कार्यक्रमका रूपमा कम्प्युटर, सिलाई कटाई, हस्तकला, कुकिङ्ग, मोबाइल मर्मत तथा कम्प्युटर मर्मत, मोटरसाइकल मर्मत, सिकर्मी/डकर्मी लगायत सीपमुलक तालिम सञ्चालन गरिनेछ ।

देश तथा विदेशका सेवा प्रवाह सम्बन्धी अनुकरणीय अभ्यासको अध्ययनका लागि अध्ययन भ्रमण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । प्रत्येक आयोजना सञ्चालन गर्दा उपभोक्ता समितिहरूलाई योजनाको सुरुमा अभिमुखिकरण र योजनाको अन्तमा अनिवार्य खर्च सार्वजनिक गर्ने व्यवस्था कार्यक्रम लागु गरिनेछ । आयोजना सञ्चालन गर्नु पूर्व सञ्चालन भइरहेको अवस्थामा र सम्पन्न पश्चात गाउँपालिका र वडा स्तरबाट अनुगमन गरिनेछ ।

अन्तमा परिवर्तित राज्यसंरचनाको नौलो अभ्यास,स्थानीय तहको दुई वर्षको अनुभव आगामी वर्षका लागि महत्वपूर्ण हुनेछ । गाउँसभामा उपस्थित सदस्यज्यूहरू,सम्पूर्ण अतिथिज्यूहरू, आम जनसमुदाय, कर्मचारी तथा सुरक्षाकर्मी साथीहरू, पत्रकार लगायत सबैमा यो नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनमा सहयोग र समन्वयको अपेक्षासहित धन्यवाद व्यक्त गर्दछु ।

धन्यवाद नमस्कार ।

नुर्बु स्याङ्बो घले

अध्यक्ष

नौकुण्ड गाउँपालिका, सरमथली, रसुवा